

should perform exercises of general physical training related to the specificity of group hand balancing, which means that combined developing exercises should be similar to acrobatic ones with neuromuscular efforts. Means of special physical training should be similar in the technique and basic motor skills of acrobats. The most effective ratio of the loads of general and special physical training is the following: at the general preparatory phase – 72% and 28%, at the specially-preparatory stage – 65% and 35%, in the competitive period – 60% and 40%. The method of using means and methods of special physical training of acrobats considering their role allows to increase the level of physical fitness, to ensure the effective development of basic motor skills, etc.

Keywords: acrobatics, physical training, long-term training.

Подано до редакції 04.04.2016

Рецензент: д. мед. н., проф. О. П. Романчук

УДК: 796.37.037.3

Наталія Андріївна Башавець,

доктор педагогічних наук, професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,

Одеський торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету,

вул. 25 Чапаївської дивізії, 6, м. Одеса, Україна

СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОЦЕСУ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ І РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЙОГО ВДОСКОНАЛЕННЯ

У статті розглядається проблема оптимізації фізичного виховання у вищих навчальних закладах та ведеться пошук на основі аналізу зарубіжного досвіду креативно-педагогічної освітньої моделі, яка передбачає гуманізацію предметно-змістовних засад, соціокультурну інтеграцію, професійно-орієнтовану спрямованість, вибірковість щодо спортивної спеціалізації, інноваційну активність педагога та індивідуалізацію навчального процесу. Сучасні дослідження характеризуються активною розробкою моделей організації фізичного виховання студентів (секційної, професійно-орієнтованої, індивідуальної, удосконалення традиційної тощо).

Ключові слова: фізичне виховання, модель, студент, фізична підготовка.

Постановка проблеми. Становлення постіндустріального суспільства і відповідні інноваційні зміни в праці і відпочинку молоді, трансформація українського соціуму впливають на якісні характеристики фізичної культури. Порушений режим життя, несприятливі екологічні умови, відсутність збалансованого об'єму рухової активності, стреси, шкідливі звички та інші чинники негативно впливають на здоров'я українців і особливо студентської молоді, яка визначає потенціал нації. Останні роки характеризуються активною розробкою моделей організації фізичного виховання студентів (секційної, професійно-орієнтованої, індивідуальної, удосконалення традиційної тощо).

Саме в умовах вищого навчального закладу якість фізичного виховання відіграє важливе значення, оскільки майбутній випускник повинен бути високоосвіченим фахівцем із відповідним рівнем фізичної підготовленості, мобільності та працездатності у сучасних ринкових умовах.

Найбільш перспективним напрямком оптимізації фізичного виховання у ВНЗ є пошук на основі аналізу зарубіжного досвіду креативно-педагогічної освітньої моделі, яка передбачає гуманізацію предметно-змістовних засад, соціокультурну інтеграцію, професійно-орієнтовану спрямованість, вибірковість щодо

спортивної спеціалізації, інноваційну активність педагога та індивідуалізацію навчального процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Пошуком сучасних підходів до організації фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів займалися В. Б. Базильчук [1], І. Б. Верблюдов [2], В. Л. Волков [4], Н. І. Турчина [10].

Так, Н. І. Турчина пропонує такі обсяги фізичного навантаження українських студентів: ранкова гімнастика – 7 разів на тиждень, навчальні заняття з фізичного виховання – 1 раз на тиждень, факультативні заняття з професійно-прикладної фізичної підготовки або заняття у спортивній секції – 2 рази на тиждень, участь у змаганнях – 7-8 на рік [10].

Надання студентам можливості вільного вибору виду рухової діяльності та обліку їх мотивів, потреб, інтересів і життєвих планів змінює на краще ставлення студентської молоді до фізичного виховання і власного здоров'я і активізує фізкультурно-оздоровчу діяльність. Більшість учених пропонують поліпшити стан студентської молоді за рахунок відвідування спортивних секцій при вищих навчальних закладах. Так, організаційна секційна модель В. Б. Базильчук передбачає делегування додаткових повноважень спеціалізованим структурним підрозділам ВНЗ щодо

активізації спортивно-оздоровчої діяльності студентів у режимі навчання, у позанавчальний час, у вихідні дні та під час канікул [1]. Збільшення рухової активності автор пропонує шляхом відвідування додаткових занять з обраного виду спорту в позаурочний час, морального і матеріального заохочення студентів до подальших занять фізичною культурою і спортом протягом навчання.

І. Б. Верблюдов [2] пропонує індивідуальну модель організації занять через активізацію просвітницької роботи за допомогою впровадження методичної підготовленості студентів у вигляді самостійних завдань теоретичного та практичного характеру для поліпшення фізичного здоров'я і підготовленості. І. Б. Верблюдов [2] запропонував програму самостійного використання в якості спецкурсу «Індивідуальна тренувально-оздоровча робота» як фактор поліпшення функціонального стану і підвищення рівня фізичної підготовленості студентів. Програма спецкурсу передбачає проведення лекційних, семінарських і практичних занять, в яких передбачено оволодіння студентами спрощеною методикою оцінки рівня розвитку власних фізичних якостей.

Мета дослідження – виявити особливості педагогічного процесу фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів на основі аналізу зарубіжного досвіду і надати рекомендації щодо його вдосконалення.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури з питання, метод порівняння.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цікавим є досвід зарубіжних країн щодо цього питання. Аналіз, який був здійснений Ю. Войнером, показав, що сучасна організація фізичної підготовки у Польських вишах передбачає наявність диференціації студентського контингенту на декілька груп: загальної фізичної підготовки (1-2-й курси); спортивної спеціалізації (1-5-й курси); спортивної групи АСС (1-5 курси); лікувальної фізичної культури (1-2 курси) [3]. Заняття з фізичної підготовки в університетах Польщі державної форми власності проводяться в обсязі 120 годин (41% вишів), які реалізуються впродовж 2 курсів, 28% подібних закладів виділяють 180 годин на рішення завдань фізичного вдосконалення студентської молоді, що здійснюється протягом 1-3 курсів [3].

Організація фізичної підготовки студентської молоді Югославії відрізняється від польської моделі, у першу чергу, наявністю відповідної дисципліни у вишах тільки на 1 курсі навчання, однак в обсязі 4 годин на тиждень [9], при цьому диференціація студентського контингенту передбачає наявність трьох окремих груп, серед яких, крім основної, має місце група спортивного вдосконалення та спеціальна медична група. До програми з фізичного виховання представників основної групи входять засоби легкої атлетики, спортивних ігор, плавання, видів спортивної боротьби, малого та великого тенісу, а обов'язковими контрольними нормативами є біг на

2500 (для юнаків) та 1200 м (для дівчат), а також нормативи з плавання на 50 м.

У Швеції відповідальність за реалізацію програми «Спорт для всіх» та розвиток масового спорту покладено на Державну спортивну корпорацію, що діє на правах комітету з фізичної культури; підзвітними вказаній структурі є союзи ленов, місцеві союзи та спортивні клуби, що діють у вищих навчальних закладах.

В Американській системі фізичного виховання студентів не існує єдиної програми: кожний штат, округ чи окремий вищий навчальний заклад має право на розробку власних рекомендацій в залежності від умов, потреб, традицій, особливостей викладацького складу та матеріально-технічної бази. При цьому за даними І. Полуніна [8], заняття з фізичної підготовки чи спорту проводяться у кожному виші, а справами студентського масового спорту опікується Національна асоціація студентського спорту (НКАА). Тобто фізичне виховання студентів в Американських університетах у більшості випадків здійснюється засобами спортивної підготовки з обраних видів, однак, як правило, обов'язкові заняття фізичними вправами є тільки на першому курсі, а також в усіх університетах передбачений курс оздоровчого фізичного тренування (Health related fitness training).

Результати дослідження Є. Госюна [6] вказують на те, що в країнах Азіатського регіону, а саме у Китайській народній республіці, питаннями фізичного виховання студентської молоді опікується Державний комітет у справах освіти, який розробив і втілює у практику програму «План оздоровлення всього народу Китаю». Структура навчальної програми з фізичної культури студентів Китаю складається з трьох розділів: зміст обов'язкової програми для 1-2 курсів; зміст навчальної програми з факультативних занять; зміст екзаменів, методичні особливості розвитку фізичних здібностей та стандарти фізичної підготовленості.

За даними Лі Дзинь [7], практичним заняттям з фізичної підготовки студентів Китаю на 1 та 2 курсах приділяють 64 години на рік, з них: 22 – на легку атлетику; 10 – на гімнастику; 20 – на спортивні ігри; 10 – на ушу; при чому з 4-х годин, які мають місце у навчальному тижні, 2 години є факультативними. Після 2 курсу обов'язковими є відвідування факультативів з обраного виду спорту, що відповідає принципу гуманістичного ставлення до особистості студентів, а обсяги навчального навантаження коливаються від 2 до 4 годин на тиждень. Слід також відмітити, що для студентської молоді з послабленим здоров'ям передбачена дисципліна «Охорона здоров'я», а її програма та зміст, головним чином, побудовані на ідеях традиційних східних систем «тай-дичуань», «цигун», «чао-ін».

Ву Дик Тху [5] свідчить, що у Соціалістичній республіці В'єтнам з 1986 року діє комплексна цільова програма з вдосконалення системи фізичного виховання у вищих навчальних закладах, яка базована на

аналізі досвіду організації вказаного процесу у вищих навчальних закладах СРСР, розроблена відповідна програма з фізичного виховання студентів республіки В'єтнам, структура та зміст якої мало чим відрізняється від вітчизняних аналогів.

В японських вищих навчальних закладах з 1949 року «фізична культура» є обов'язковою дисципліною, заняття з якої повинні проводитися не менше 1 разу на тиждень, а їх загальний обсяг повинен становити як мінімум 45 годин на рік. По закінченню 1 курсу студент має отримати чотири оцінки із вказаної дисципліни: за відвідування, якість теоретичних знань, якість техніки руху та рівень фізичної підготовленості. Особливості організації вищезгаданого процесу передбачають диференціацію студентського контингенту на декілька груп: «а» – практично здорові; «б» – із незначними відхиленнями у стані здоров'я; «в» – інваліди та ті, кому не можна займатися фізичними вправами, однак вони повинні вивчити та здати відповідні комплекси вправ. У групі «а» студенти з мінімум десятих видів спорту обирають для себе найбільш цікавий і корисний, а розвитком того чи іншого виду опікується декілька спортивних організацій, кожна з яких займає визначне місце у відповідній системі (це спортивні гуртки, дококай, спортивні команди, андобу, тайікукой, спортивні клуби, спорти-

вні федерації та асоціації).

Отже, в країнах, де організаційно-правові основи управління системою фізичного виховання формують державні органи влади, у більшості випадків спостерігається оздоровча спрямованість відповідного процесу, при цьому обсяги навантаження відрегульовані або програмою з конкретною кількістю годин, що відводяться на фізичне вдосконалення майбутнього фахівця, або календарем фізкультурно-оздоровчих заходів. Натомість у державах з високим рівнем економіки відзначається дотримання принципу гуманістичності та реалізації принципу всебічного та гармонійного розвитку особистості [4].

Отже, кожна країна має свій підхід до організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах, але всюди цей процес є обов'язковим для повноцінного розвитку студентів.

Якщо порівнювати кількість навчальних годин з фізичного виховання, передбачених програмами ВНЗ країн світу (див. табл. 1), то у вишах України та Польщі – найменша кількість годин – приблизно 120, у Казахстані – 450, у Республіці Білорусь – 560, у Росії – 400. На наш погляд, указана кількість годин з фізичного виховання є недостатньою для повноцінного та гармонійного розвитку українського студента.

Таблиця 1.

Порівняльні дані кількості навчальних годин з фізичного виховання передбачених програмами ВНЗ країн світу

Україна	Казахстан	Польща	Республіка Білорусь	Росія
~ 120	450	60 (30+15+15) за вибором виду спорту, але обов'язковий залік	560	400

Якщо більш детально розглядати вказану проблему з позиції навчального навантаження з фізичного виховання вищих навчальних закладів України на 2015-2016 навчальний рік, на прикладах м. Києва та м. Одеси (див. табл. 2), то ми побачимо, що в цьому році у більшості закладів відбулося ще більше скорочення годин та переведення дисципліни у форму факультативу, що призведе до негативних наслідків щодо фізичної підготовленості студентської молоді.

Отже, велика кількість досліджень із проблем організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах України вказує на необхідність пошуку нових підходів, які сприятимуть формуванню у студента престижності мати високий рівень здоров'я. Та все залежить від обраної моделі організації занять з фізичного виховання, яка є результатом плідної роботи викладача і студента та має сприяти вихованню особистісної мотивації майбутніх фахівців, формувати певні знання і здоров'язберезувальну поведінку кон-

кретної особистості.

Для того, щоб визначити прийнятну модель організації фізичного виховання, яка відповідає постійно зростаючим вимогам життя і рівню освіти з фізичної культури випускників (секційний, професійно-орієнтований, традиційний або індивідуальний), треба проаналізувати сучасний стан здоров'я студентської молоді України.

Розглянемо результати медичного огляду 8823 студентів різних вишів м. Одеси, які пройшли обстеження у 2015 році в Одеській державній студентській поліклініці № 21 (студенти таких вишів, як-от: Одеський Національний Політехнічний Університет (ОНПУ), Одеська національна академія харчових технологій (ОНАХТ), Одеський державний аграрний університет (ОДАУ), Одеський інститут фінансів (ОІФ), Одеський національний університет імені І. І. Мечникова (ОНУ), Національний університет «Одеська юридична академія» (НуОЮА) (див. табл. 3).

Таблиця 2.

**Навчальне навантаження з фізичного виховання у ВНЗ на 2015-2016 навчальний рік
м. Києва та м. Одеси (за даними С. І. Присяжнюка) (кількість годин)**

№	Назва навчального закладу	СЕМЕСТРИ							Всього
		1	2	3	4	5	6	7	
1.	НУБПУ	30	30	30	30	-	-	-	120
2.	КНУБА	60	60	60	60	60	60	-	360
3.	КУ ім. Б. Грінченка	60	60	60	60	-	-	-	240
5.	КНЛУ	фак.	фак.	фак.	фак.	-	-	-	-
6.	НАУ	фак.	фак.	30	30	-	-	-	60
7.	НМУ ім. О.О. Богомольця	30	30	30	30	-	-	-	120
8.	НПУ ім. М.П. Драгоманова	30+30	30+30	30+30	30+30	-	-	-	120+120
9.	НТУУ «КПІ»	60	60	60	60	-	-	-	240
10	НУ «КМА»	28	28	56	28	56	56	52	304
12	ДУТ	30+30	30+30	30+30	30+30	-	-	-	120+120
13	КДАВТ ім. Гетьмана П. Конашевича-Сагайдачного	фак.	фак.	фак.	фак.	-	-	-	-
14	КУТЕП	60	80	60	80	-	-	-	280
15	КНУ ім. Тараса Шевченка	фак.	фак.	30	30	-	-	-	60
22	КНТЕУ	фак.	фак.	фак.	фак.	-	-	-	-
23	ОНПУ	60	60	60	60	30	-	-	270
24	ОНЕУ	30	30	30	30	-	-	-	120
25	ОІФ	фак.	фак.	50	54	34	36	-	174

Таблиця 3.

Розподіл студентів ВНЗ м. Одеси за медичними групами для занять фізичним вихованням за 2015 рік

ВНЗ	Курс	n студ.	Основна група	%	Підготовча група	%	Спеціальна А група	%	Спец.Б група та звільнені	%
ОНПУ	I	985	635	64,4	175	17,7	120	12,3	55	5,6
	II	1250	844	67,5	202	16,1	151	12,1	53	4,3
	III	1219	841	69	194	15,9	146	12	38	3,1
	Всього	3454	2320	67,2	571	16,5	417	12,1	146	4,2
ОНАХТ	I	434	269	62	61	14,1	87	20	17	3,9
	II	529	337	63,7	91	17,2	94	17,8	7	1,3
	Всього	963	606	63	152	15,7	181	18,8	24	2,5
ОДАУ	I	381	244	64	65	17,1	52	13,6	20	5,3
	II	318	199	62,6	63	19,8	49	15,4	7	2,2
	Всього	699	443	63,4	128	18,3	101	14,4	27	3,9
ОІФ	Всього I-III	368	230	62,4	60	16,3	69	18,8	9	2,5
ОНУ	I	844	481	57	169	20	133	15,7	61	7,3
	II	691	446	64,5	110	15,9	79	11,4	56	8,2
	III	217	139	64,1	14	6,5	44	20,3	20	9,1
	IV	79	50	63,2	10	12,7	12	15,2	7	8,9
	Всього	1831	1116	60,9	303	16,5	268	14,6	144	8
НуОЮА	II	1508	1348	89,3	71	4,7	41	2,7	48	3,3
Всього		8823	6063	68,7	1285	14,6	1077	12,2	398	4,5

Як бачимо з таблиці 3, якщо порівнювати показники розподілу студентів вищих навчальних закладів різного профілю підготовки м. Одеси за медичними групами для занять фізичним вихованням, то найбільший показник у відсотковому еквіваленті – у студентів Національного університету «Одеська юридична академія» – 89,3% - здорові, серед майбутніх фахівців інших вишів цей показник коливається від 60,9% до 67,2%. До підготовчої групи (з незначними порушеннями у стані здоров'я) з найбільшим показником у

відсотковому еквіваленті віднесено студентів Одеського державного аграрного університету – 18,3%, серед майбутніх фахівців інших вишів цей показник коливається від 4,7% до 16,5%. До спеціальної А групи (з хронічними порушеннями у стані здоров'я) віднесено студентів Одеської національної академії харчових технологій та Одеського інституту фінансів – по 18,8% відповідно, а в інших вишів цей показник коливається від 2,7% до 14,6%. Найбільший відсоток студентів, яких було звільнено та віднесено до спеці-

альної Б групи, виявлено в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (8%), серед майбутніх фахівців інших вишів цей показник коливається від 4,2% до 2,5%. Отже, суттєвих змін у показниках здоров'я залежно від профілю вишу не простежується, в середньому до основної групи віднесено 68,7% студентів, до підготовчої – 14,6% майбутніх фахівців, до спеціальної А та Б групи відповідно – 12,2% та 4,5% респондентів. Тобто 31,3 % студентів мають відхилення у стані здоров'я. Отже, майже третина майбутніх фахівців потребує впровадження у навчальному процесі вищого навчального закладу відповідних фізкультурно-оздоровчих занять з індивідуальним підходом до кожного учасника навчально-виховного процесу.

Виходячи з цього, на наш погляд, найбільш прийнятним має бути запровадження професійно-орієнтованої моделі організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах (на 1-3 курсах) у вигляді обов'язкової відповідної спрямованості навчальних занять з фізичного виховання у навчальний час – 1 раз на тиждень (як обов'язкової дисципліни з нарахуванням за неї кредитів, виставленням заліків та включенням до розкладу занять), факультативних занять фізкультурно-оздоровчої спрямо-

ваності для студентів, які мають відхилення у стані здоров'я – 2 рази на тиждень та для здорових студентів заняття у спортивній секції – 2 рази на тиждень. На 4-5 курсі бажано впровадити індивідуальну та секційну модель організації фізичного виховання за вибором студентів.

Висновки. Отже, обрана вищим навчальним закладом модель організації фізичного виховання має сприяти збільшенню рухової активності студентів, поліпшенню їхньої фізичної і розумової працездатності, позитивному впливу на навчальну діяльність за рахунок професійно-орієнтованої спрямованості, розробки та впровадження доступних тестів для визначення рівня фізичної підготовленості з урахуванням майбутньої професії, відвідування спортивних секцій та занять фізкультурно-оздоровчої спрямованості при вишах, виконання самостійних практичних завдань із фізичного виховання, забезпечення та переобладнання приміщень для занять пріоритетними і доступними видами рухової активності з максимальним використанням матеріально-технічної бази установ.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку вбачаємо у пошуку різного роду стимулів для активної участі студентів денної форми навчання до фізичної активності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базильчук В. Б. Організаційні засади активізації спортивно-оздоровчої діяльності студентів в умовах вищого навчального закладу: автореф. дис... канд. наук з фіз. виховання: 24.00.02 / В. Б. Базильчук. – Л., 2004. – 22 с.

2. Верблюдов И. Б. Оптимизация индивидуальной тренировочно-оздоровительной программы для студентов высших педагогических учебных заведений: автореф. дис ... канд. наук. по физ. вос. и спорту: 24.00.02 / И. Б. Верблюдов. –Х., 2007. – 20 с.

3. Войнер Ю. Физическое воспитание в польских высших школах / Ю. Войнер // Теория и практика физической культуры. – 2000. – №12. – С. 45-51.

4. Волков В. Л. Развитие физических способностей студентов у системы физической подготовки: монография / В. Л. Волков. – К.: Освіта України, 2011. – 420 с.

5. Ву Дык Тху Системно-целевой подход к совершенствованию физического воспитания в вузах Социалистической республики Вьетнам / Ву Дык Тху // Теория и практика физической культуры. – 1998. – №11. – С. 56-58.

6. Госюн Е., Чжан Узяннань Пути перестройки учебно-воспитательного процесса в системе высшего физического образования Китая / Е. Госюн, Чжан Узяннань // Наука в олимпийском спорте. – 1995. – №2. – С. 68-69.

7. Ли Цзин Аналитический обзор программных требований по физическому воспитанию в вузах Китая и Украины / Цзин Ли // Слобожанський науково-спортивний вісник. – 2006. – № 9. – С. 167-169.

8. Полунин И. Карающий мяч АКАА: о проблемах студенческого спорта в США / И. Полунин // Спорт для всех. – 1996. – № 2. – С. 5.

9. Сикилич С. Физическое воспитание в Белградских университетах / С. Сикилич // Теория и практика физической культуры. – 1994. – №9. – С. 48.

10. Турчина Н. І. Сучасні особливості педагогічного процесу фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів технічного профілю і рекомендації щодо його вдосконалення / Н.І.Турчина // Здоровий спосіб життя: зб. наук. статей. – Львів: ЛДУФК, 2007. – № 22. – С. 45-53.

REFERENCES

1. Bazylchuk, V. B. (2004). Orhanizatsiini zasady aktyvizatsii sportyvno-ozdorovchoi diialnosti studentiv v umovakh vyshchoho navchalnoho zakladu [Organizational principles of activation of sports and recreational activities of university students]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Lviv [in Ukrainian].

2. Verblyudov, I. B. (2007). Optimizatsiya individualnoy trenirovochno-ozdorovitelnoy programmy dlya studentov vysshikh pedagogicheskikh uchebnykh

zavedeniy [Optimization of individual training and recreational programs for students of higher educational establishments]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kharkiv [in Russian]

3. Voyner, Yu. (2000). Fizicheskoe vospitanie v polskikh vysshikh shkolakh [Physical Education in Polish higher schools]. *Teoriia i praktika fizicheskoy kultury - Theory and Practice of Physical Culture*, 12, 45-51 [in Russian].

4. Volkov, V. L. (2011). Rozvytok fizychnykh zdibnostey studentiv u systemi fizychnoi pidhotovky [Development of physical abilities of students in the system of physical training: monograph]. Kyiv: Osvita Ukrainy [in Ukrainian].

5. Vu Dyk Thu (1998). Sistemno-tselevoy podkhod k sovershenstvovaniyu fizicheskogo vospitaniya v vuzakh Sotsialisticheskoy respubliki Vietnam [System-targeted campaign of improving physical education at the universities of the Socialist republic of Vietnam]. *Teoriya i praktika fizicheskoy kultury - Theory and Practice of Physical Culture*, 11, 56-58 [in Russian].

6. Gosyun, E., Chzhan Uzyannan (1995). Puti perestroyki uchebno-vospitatelnogo protsessa v sisteme vysshogo fizkulturnogo obrazovaniya Kitaya [Ways of adjustment of the educational process in the system of higher physical training of China]. *Nauka v olimpiyskom sporte - Science in the Olympic sports*, 2, 68-69 [in Russian].

7. Li Tszin (2006). Analiticheskyy obzor programnykh trebovaniy po fizicheskomu vospitaniyu v vuzakh Kitaya i Ukrainy [Analytical review of program

requirements for physical education at the universities of China and Ukraine]. *Slobozhanskiy naukovno-sportyvnyi visnyk - Slobozhansky scientific and sports bulletin*, 9, 167-169 [in Russian].

8. Polunyn, I. (1996) Karaiushchii myach AKAA: o problemakh studencheskogo sporta v SShA [The punishing ball AKAA: problems of university sports in the USA]. *Sport dlia vseh – Sport for everyone*, 2 [in Russian].

9. Sikilich, S. (1994). Fizicheskoe vospitanie v Belgradskih universitetakh [Physical Education at the Universities of Belgrad]. *Teoriya i praktika fizicheskoy kultury - Theory and Practice of Physical Culture*, 9, 48 [in Russian].

10. Turchyna, N. I. (2007). Suchasni osoblyvosti pedahohichnoho protsesu fizychnoho vykhovanniya studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv tekhnichnoho profilu i rekomendatsii shchodo yoho vdoskonalennia [Modern features of physical education of students of technical universities and recommendations for its improvement]. *Zdorovyi sposib zhyttia – Healthy lifestyle*, 22, 45-53. Lviv: LDUFK [in Ukrainian].

Наталья Андреевна Башавец,

*доктор педагогических наук, профессор кафедры социально-гуманитарных дисциплин,
Одесский торгово-экономический институт
Киевского национального торгово-экономического университета,
ул. 25 Чапаевской дивизии, 6, г. Одесса, Украина*

СОВРЕМЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ПРОЦЕССА ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ СТУДЕНТОВ ВУЗОВ И РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ЕГО СОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ

Становление постиндустриального общества и соответствующие инновационные изменения в работе и отдыхе молодежи, трансформация украинского социума влияют на качественные характеристики физической культуры. Поэтому вполне естественно, что последние годы характеризуются активной разработкой моделей организации физического воспитания студентов. Наиболее перспективным направлением оптимизации физического воспитания в ВУЗе является поиск на основе анализа зарубежного опыта креативно-педагогической образовательной модели, которая предусматривает гуманизацию предметно-содержательных основ, социокультурную интеграцию, профессионально-ориентированную направленность, избирательность по спортивной специализации, инновационную активность педагога и индивидуализацию учебного процесса. Цель статьи – выявить особенности педагогического процесса физического воспитания студентов высших учебных заведений на основе анализа зарубежного опыта и дать рекомендации по его совершенствованию. Анализ зарубежного опыта в организации физического воспитания дает возможность определить различные подходы к этому процессу. Общим является то, что везде придает большое значение качеству физического воспитания, поскольку будущий выпускник должен быть высокообразованным специалистом с соответствующим уровнем физической подготовленности. На наш взгляд, в современных условиях высшего учебного заведения наиболее приемлемым должно быть введение профессионально-ориентированной модели организации физического воспитания (на 1-3 курсах) в виде обязательных учебных занятий по физическому воспитанию в учебное время – 1 раз в неделю, факультативных занятий физкультурно-оздоровительной направленности для студентов, имеющих отклонения в состоянии здоровья – 2 раза в неделю, для здоровых студентов занятия в спортивной секции – 2 раза в неделю. На 4-5 курсе желательна индивидуальная и секционная модель организации физического воспитания по выбору студентов. Выбранная высшим учебным заведением модель организации физического воспитания должна способствовать увеличению двигательной активности студентов, улучшению их физической и умственной работоспособности, позитивному влиянию на учебную деятельность за счет профессионально-ориентированной направленности, разработке и внедрению доступных тестов для определения уровня физической подготовленности с учетом будущей профессии, охотному посещению спортивных секций и занятий физкультурно-оздоровительной направленности при ВУЗах, выполнению самостоятельных практических задач по физическому воспитанию, обеспечению и переоборудованию помещений для занятий приоритетными и доступными видами двигательной активности с максимальным использованием материально-технической базы учреждений.

Ключевые слова: физическое воспитание, модель, студент, ВУЗ, педагогический процесс.

*Nataliia Bashavets,
Doctor of Pedagogy, professor, Department of Socio-Humanitarian Disciplines,
Odessa Trade and Economic Institute of Kyiv National University of Trade and Economics,
6, 25 Chapaievskoi Divizii Str., Odesa, Ukraine*

CURRENT FEATURES OF PHYSICAL TRAINING OF UNIVERSITY STUDENTS AND RECOMMENDATIONS FOR ITS IMPROVEMENT

The formation of post-industrial society and innovative changes in young peoples' occupation and rest, the transformation of the Ukrainian society affect the quality characteristics of physical culture. So it is quite natural that recent years in Ukraine are characterized by the active development of models of organization of physical training of university students. The most promising area of physical training optimization at higher educational institutions is searching for the creative and pedagogical educational model based on the international experience, which involves the humanization of subject-content basis, socio-cultural integration, professionally-oriented focus, the selectivity according to sports specialization, innovation activity of a teacher and the individualization of the educational process. The article is aimed at identifying the features of physical training of students at higher educational institutions basing on the review of the international experience and providing recommendations for its improvement. The review of the international experience in the organization of physical education makes it possible to identify different approaches to this process. It is quite clear that physical training is of the great importance in many countries because future graduates have to be highly skilled professionals with the high level of physical fitness. Under the current conditions higher educational institutions should implement a professionally-focused model of physical training organization (for 1st-3rd year students) in the form of mandatory physical classes in study time (1 day a week), extracurricular activities and recreational sports classes for students with health problems (twice a week) and for physical classes healthy students – 2 times a week. 4th-5th year students should be engaged into individual and sectional elective physical classes. The chosen by an educational institution model of physical training organization should contribute to the increasing of motor activity of students, improving of their physical and mental working capacity. It should have positive impact on students' academic results; make them attend physical training classes with pleasure, do physical exercises at home in extracurricular time, etc.

Keywords: physical education, model, student, higher educational institution, pedagogical process.

Подано до редакції 04.04.2016

Рецензент: д. мед. н., проф. О. П. Романчук
